

DE TIJD

09:41 - 31 januari 2013

Alleen debat over dotatiesysteem is ernstig te nemen.

De discussie moet niet gaan over de stichting van koningin Fabiola, maar over het dotatiesysteem. Betaal de dotaties niet forfaitair uit, maar op basis van bewezen onkosten, zoals in Nederland.

Door Alain-Laurent Verbeke, hoogleraar aan de KU Leuven, professor aan Harvard Law School en advocaat bij Greenille

Koning Albert tikte in zijn jaarlijkse toespraak voor de gestelde lichamen koningin Fabiola - zonder haar bij naam te noemen - op de vingers. Dat was mijns inziens niet echt nodig. Ook het publieke debat over de private stichting 'Fons Pereos' van koningin Fabiola heeft mij verwonderd. Diverse krachten verenigden zich om ons allen ervan te overtuigen dat dit een onoorbare zet was, en de argumenten waren niet min. Oneigenlijk gebruik of zelfs misbruik van de koninklijke dotatie, fiscaal misbruik, bevoordeling van haar buitenlandse Spaanse familieleden met Belgisch belastinggeld. Er werd ook zwaar op de emoties gespeeld. Overdrijven, uitvergroten en contrasteren: de rijke profiterende koningin tegenover de vele hard werkende burgers die zwaar getroffen zijn door de crisis.

Nochtans, wat heeft de koningin gedaan? Zij heeft een private stichting opgericht. Dat is perfect wettelijk, en veel families doen het. Zij heeft die stichting gefinancierd. Volgens haar verklaringen is dat gebeurd met gelden die zij heeft geërfd van haar familie en van haar peter. Zij heeft aan die stichting een doel gegeven (zoals de wet vereist). Onder meer de nagedachtenis van haar man eren en katholieke goede werken steunen. En ook familieleden helpen die zich in een probleemsituatie zouden bevinden.

Fiscale motieven

Wat is daar in godsnaam verkeerd aan? Waarom zou de koningin haar man, wijlen koning Boudewijn, die zij onvoorwaardelijk bemint en bewondert, niet mogen eren? En waarom zou die dame, die geen kinderen heeft, haar familieleden niet financieel mogen steunen?

Er zijn duizenden kinderloze echtparen die na het overlijden van de langstlevende hun vermogen willen overmaken aan hun neven en nichten. De successierechten kunnen enorm hoog oplopen. Als tante haar vermogen van een half miljoen euro legateert aan haar nichtje, betaalt het nichtje daarop (in Vlaanderen) 305.000 euro successierechten. Om die belastingen te verminderen, maken mensen massaal gebruik van een testament met een zogenaamd duolegaat. Tante geeft dan een legaat van bijvoorbeeld 25.000 euro aan een vzw of goed doel en de rest aan haar nichtje. Ze legt aan de vzw de last op alle successierechten te betalen, ook die op het deel van het nichtje. Door die fiscale truc verminderen de successierechten voor het nichtje met bijna 120.000 euro.

Het is overduidelijk dat het duolegaat bijna uitsluitend is ingegeven door fiscale motieven. Enkel en alleen om de hoge successierechten te drukken, wordt aan een goed doel een legaat toegekend. Zelden maakt iemand een duolegaat om in eerste instantie een goed doel te bevoordelen. Als er derhalve één constructie is die echt kunstmatig is, en waarbij het niet-fiscale motief - het bevoordelen van het goede doel - 'zodanig verwaarloosbaar is dat de verrichting onmogelijk lijkt als er geen rekening wordt gehouden met de fiscale motieven', dan is het wel het duolegaat. Fiscaal misbruik dus. Nochtans orakelde de fiscus enkele maanden geleden dat de duolegaten

volledig oké zijn. Maar als koningin Fabiola een volkomen wettelijke constructie opzet, is er plots sprake van misbruik. Dat vind ik hypocriet.

Dotatiegeld

Hypocriet en demagogisch is het ook om de indruk te wekken dat de koningin belastinggeld, het overschot van haar dotatie, in de stichting zou inbrengen. En ze zou dan op die manier belastinggeld naar Spaanse neven en nichten draineren, zo luidt de verontwaardigde commentaar. Daar is blijkbaar niets van aan.

En zelfs al dat wel het geval zou zijn, dan nog is de kritiek onterecht. Waarom? Omdat het debat op het verkeerde niveau wordt gevoerd. Het is perfect legitiem om het dotatiesysteem zelf te bekritisieren. Om te argumenteren dat de koningin minder moet krijgen. Of nog beter, om de dotatiegelden niet op forfaitaire basis uit te betalen, maar op basis van bewezen onkosten zoals in Nederland. Als een medewerker voor mij een boek moet kopen van 78 euro, dan geef ik geen forfait van 100 euro waarvan hij het overschot mag houden. Hij zal mij een kasticket geven en het wisselgeld van 22 euro teruggeven. Dat zou ook zo moeten zijn met dotaties.

Maar zolang het dotatiesysteem forfaitair is, is de consequentie dat de begunstigde het overschot mag houden. En dan mag hij of zij er mee doen wat hij wil. Dus ook inbrengen in een private stichting. Al is dat misschien niet zo kies. Wellicht daarom deed koningin Fabiola dat ook niet.

Jammer dat ze haar stichting onder druk van de publieke opinie zal ontbinden. Zij heeft niets verkeerd gedaan. Als ze per se een geste wil doen, zou ze de overschotten van haar dotaties van de voorbije jaren kunnen terugstorten of enkele jaren, al is het maar gedeeltelijk, afstand doen van haar dotatie.

Copyright © De Tijd